

KNJIŽNICA SACKLER U OXFORDU – ERASMUS ISKUSTVO

Kristina Kiš

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

kmitric@ffos.hrGodina XX
2016
Broj 2

Knjižnica Sackler jedna je od 32 knjižnice Bodleiane i nalazi se u okviru Sveučilišta u Oxfordu. Posjetila sam je preko Erasmus programa za mobilnost nastavnoga i nenastavnoga osoblja. Bio je to radni posjet i trajao je dva tjedna.

Sackler je jedna od vodećih istraživačkih knjižnica u okviru Sveučilišta u Oxfordu. Specijalizirana je za područja arheologije, povijesti umjetnosti te klasične povijesti i književnosti. To je moderna knjižnica koja je otvorena 2001. godine. Taj je podatak bio iznenađujući za mene s obzirom da knjižnica izgledom ne odaje novogradnju. Za knjižnicu novijega datuma za očekivati je da nikne sva u čeliku i staklu, no zgrada knjižnice Sackler uklopljena je u vizuru Oxforda. Korisnik nema osjećaj da ulazi u novu zgradu, nego u tradicionalnu zgradu koja odiše klasičnom udobnošću, osjećajem starine, u skladu s okolinom i građom koju pohranjuje. Zidane je konstrukcije od opeke, okrugloga oblika. Čine je podrumski dio sa spremištem, prizemlje i tri kata. Svi su katovi okrugloga oblika, s prostorom za građu i korisnike u središnjem dijelu dok su prostori za osoblje u njezinim rubnim dijelovima. Premda je naizgled tradicionalna, zgrada je vrhunski opremljena, kako opremom za zaštitu i pohranu različitih vrsta knjižničnih zbirki i arhivskoga gradiva, tako i opremom za studente i istraživače te radnim prostorom za djelatnike. Posebne zbirke jesu: *Zbirka rijetkih knjiga (Rare books collection)*, *soba Wind (Wind room)*, *zbirka Haskell (Haskell collection)*, *zbirka Društva za*

arhitekturu i povijest Oxforda (Library of the Oxford Architectural and Historical Society), Odjel za papiruse i Arhivsko gradivo. Zbirka rijetkih knjiga i Arhivsko gradivo pohranjeni su u spremištima u podrumskome dijelu knjižnice, u prostorijama s odgovarajućom mikroklimom, u trajnim beskiselnim kutijama otpornima na plijesan i truljenje. Spremište je dislocirano.

Slika 1. Christ Church College

Nalazi se izvan Knjižnice, odnosno izvan Sveučilišta. Knjige se naručuju mrežno i obično stižu sljedeći dan ujutro. Dovoze se kamionima u Sveučilište i raspodjeljuju po knjižnicama.

Knjižnica ima preko 300.000 jedinica građe, a svega 10-ak stalnih zaposlenika u punome radnom vremenu. Stalni zaposlenici uglavnom su voditelji odjela ili predmetni stručnjaci, dok su ostali zaposlenici, njih 20-ak, zaposleni na skraćenom radnom vremenu ili studenti koji obavljaju jednostavnije zadatke. Radno je vrijeme knjižnice od 9.00-22.00, s tim da stalni zaposlenici rade od 9.00-17.00, a poslije 17.00 sati knjižnicu isključivo preuzimaju studenti.

Slika 2. Studenti u Oxfordu za vrijeme ispitnih rokova

Korisnici imaju doticaj s knjižničarima za glavnim informacijskim i posudbenim pultom u blizini ulaza u knjižnicu te za informacijskim pultom na jednom od viših katova. S obzirom da je u našoj knjižnici na Filozofskome fakultetu običaj (premda je otvoreni pristup) da knjižničari donose knjige korisnicima na posudbeni pult, bilo mi je neobično naviknuti se da ondje fizički ne odlazim po knjige već eventualno upućujem korisnike gdje bi se knjige mogle nalaziti. Upiti nisu učestali, a knjižničari se za glavnim pultom uglavnom bave zaduživanjem i razduživanjem građe. U slučaju da studenti dolaze kod knjižničara po informaciju o smještaju knjige na polici, dolaze vrlo stidljivo, ispričavajući se jer je pretpostavka da usluge knjižnice koriste već obogaćeni znanjem s edukacija koje mogu pohađati na razini Sveučilišta (edukacije ne provode svaka knjižnica zasebno). Tako da se poznavanje rasporeda građe, signatura, pretraživanja mrežnoga kataloga i baza podataka očekuje od studenata, a smatra se da je zadaća knjižničara pružanje podrške i osiguravanje alata.

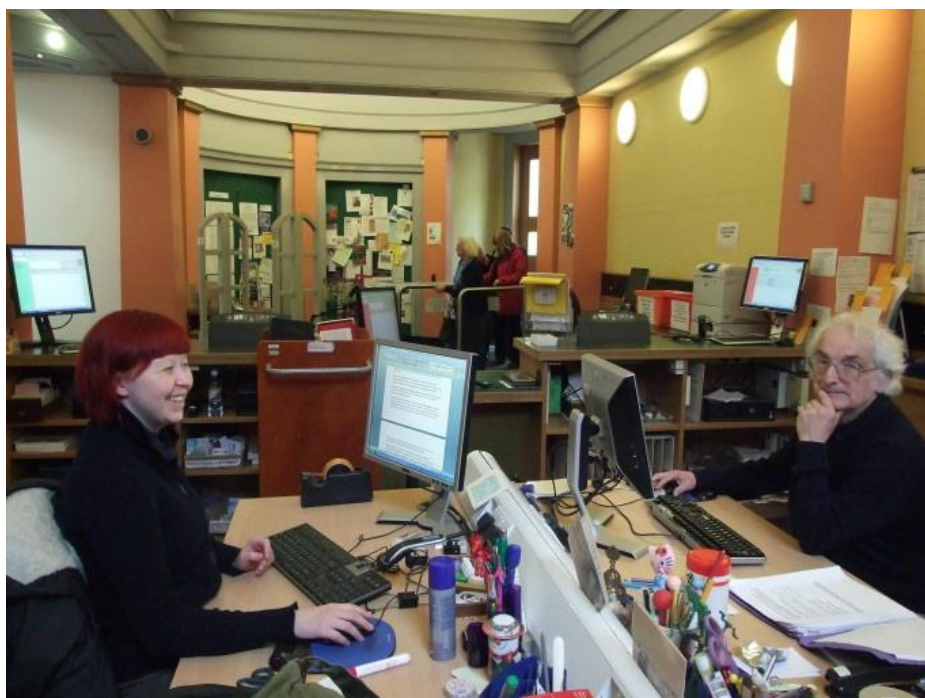
Bilo mi je jako drago što sam dobila priliku, premda sam u posjeti preko Erasmus programa bila samo dva tjedna, da radim gotovo puno radno vrijeme na različitim poslovima i zaista dobijem uvid u poslovanje Knjižnice.

Slika 3. Knjižnica Taylor

To mi je povjerenje ukazano zbog mentorstva kolegice Vanese Conjar koja je podrijetlom iz Osijeka i tada je bila zaposlena u Sackleru. Ondje se tijekom radnoga vremena djelatnici izmjenjuju na jednostavnijim poslovima, uz redovne kratke pauze i jednu veću stanku za ručak. Opisat ću svoj tipični radni dan jer je bio kvalitetno i zanimljivo osmišljen, drugačiji nego što sam do tada igdje vidjela. Radno bi mi vrijeme započelo u 9.00 za glavnim informacijskim i posudbenim pultom. Ondje bih radila s još dvoje ili troje zaposlenika. Prvo što bismo napravili ujutro jest da bismo raspakirali kutije s knjigama koje bi pristigle iz dislociranoga spremišta te bismo knjige rasporedili na police uz informacijski pult. Paralelno bismo odgovarali na upite, zaduživali ili razduživali građu te vodili statistiku. Nakon sat i pol rada imali bismo stanku od 20 minuta u prostoru za odmor djelatnika na prvome katu Knjižnice. To je velika prostorija s kuhinjom, stolom za objedovanje te kaučem za odmor. Običaj je zaposlenika bio da bi svatko donio ponešto za objed i stavio na sredinu stola da bi se svi mogli poslužiti. Zaposlenici su se držali vremenskoga ograničenja jer se ulaz i izlaz iz prostorije bilježio karticom za prijavu, odnosno odjavu. Nakon toga moj je zadatak bio provesti sljedećih sat i pol vremena u Haverfield sobi gdje sam radila na uređivanju zbirke kataloga aukcija

iz Ashmolean muzeja. Radom na katalogizima imala sam zaista jedinstvenu priliku vidjeti s kojim se umjetninama i s kojim cijenama licitiralo tijekom 20. stoljeća. Nakon rada u sobi Haverfield imala sam stanku za ručak u trajanju od sat vremena. S obzirom da je grad Oxford prepun trgovina i restorana, izbora nije nedostajalo, kao ni ljubaznih i dragih kolega knjižničara koji bi mi pravili društvo. Nakon stanke radila bih u uredu na obradi pristigle građe u sustavu Aleph. Knjige se centralno katalogiziraju za potrebe svih knjižnica u okviru Sveučilišta, a svaka pojedina knjižnica zapise samo prilagođava svojim internim potrebama. Od 15.00-15.20 ponovno bi uslijedila 20-minutna pauza, a ostatak radnoga vremena provela bih uređujući bazu podataka na Odjelu za papiruse.

Slika 4. Knjižničari za glavnim informacijskim i posudbenim pultom u knjižnici Sackler

Iz razgovora sa zaposlenicima, a i iz vlastita iskustva, dobila sam dojam da radno vrijeme organizirano po principu rotacije na jednostavnijim poslovima ima veliki značaj na zadovoljstvo zaposlenika i da sprječava sagorijevanje na poslu. Poslovi koji se ponavljaju i rade automatski mogu brzo postati zamorni, a uspostavljanjem sustava rotacije svakih sat i pol vremena voditelji su osigurali da zaposlenik, kada počne osjećati umor, ima pauzu i nakon toga novi zadatak pred sobom. Također, navela bih još jednu pozitivnu stranu organizacijske kulture knjižnice Sackler. Rad je bio sveden na minimum

stresa jer su zadaci i očekivanja bili jasno objašnjeni pri početku rada, voditelji odjela su pratili rad djelatnika i davali povratnu informaciju djelatnicima nakon završene svake etape zadatka.

Slika 5. Prostorija za odmor djelatnika

Razlike u radu moje matične knjižnice i knjižnice Sackler dakako da su znatne. Dolazim iz knjižnice gdje su svi djelatnici visokokvalificirani (s diplomom iz knjižničarstva, što u Engleskoj nije obavezno) i u jednakom smjeru zaduženi gotovo za sve poslove, od rada za posudbenim pultom, do katalogizacije i provođenja edukacije studenata, što ima određene prednosti, ali i nedostatke.

Ipak, smatram prednošću našega sustava veću mogućnost zaposlenja na visokokvalificiranim radnim mjestima s punim radnim vremenom. U Sackleru mnogi zaposlenici rade u više knjižnica tijekom radnoga dana. Primijetila sam veliku organiziranost, kako u Sackler knjižnici, tako i na razini Sveučilišta jer se svi poslovi koji se mogu obavljati centralno za potrebe svih knjižnica na razini Sveučilišta, obavljaju centralno. Također, u našem se sustavu očekuje da knjižničar "odradi" cijeli proces, od osiguravanja alata, pretraživanja kataloga do predaje knjige korisnicima u ruke, dok se u knjižnici Sackler smatra da je zadaća knjižničara priprema uvjeta za obrazovanje, za

znanstveni i istraživački rad, a zadaća korisnika da ulože vrijeme u edukaciju kako bi se mogli koristiti izvorima i alatima koje su knjižničari pripremili.

Posjetom Oxfordu zaista sam doživjela jednu lijepu priču, neprocjenjivo iskustvo, drugačije uvjete rada i zanimljivu, vrlo pozitivnu organizacijsku kulturu. Preporučila bih Erasmus razmjenu svim knjižničarima koji žele proširiti vidike, dobiti nove ideje za unapređenje svojih knjižnica i ako imaju sreće kao ja, upoznati iznimne kolege knjižničare.